Ч. 234 (13.779). Львів, понеділок 3. вересня 1934. Poosztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, ІІ. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Шврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Міжнародній Кооперативний Конґрес у Льондоні.

Дня 4. ц. м. починається в Льондоні Міжнародній Кооперативний Конґрес, що потреває три дні. Як делеґат українських кооперативних централь виїхав на Конґрес посол Остап Луцький.

З міжнародного летунського турніру.

ВАРШАВА, 1. 9. ПАТ. Вчора панував великий рух на обох челенджових летовищах в Мокотові на Окенці. На протязі дня прибули до Варшави нові спортові літаки із загряниці. М. ін. прибули з Німеччини летуни, що вийшли переможцями в останніх летунських змаганнях довкола Німеччини. Крім того прибули літаки із Франції та Анґлії. Надіються теж представників спортового летунства з Угорщини, Голяндії та Бельгії.

Закриття ґеоґрафічного конґресу.

ВАРШАВА, 31. 8. ПАТ. Сьогодні відбулося кінцеве засідання міжнародного ґеоґрафічного конґресу. Проф. Ромер подякував президії міжнародньої ґеоґрафічної унії за співпрацю і подав кілька даних щодо конґресу. На конґрес записалося 887 учасників із 44 держав та країв з цілого світа. З европейських держав забракло тільки представників Альбанії та Литви. Найчисленніше прибули французи числом 102 делеґатів, В. Британія дала 58, Німеччина 50 делеґатів. У секціях конґресу виголошено 214 рефератів. Після закриття конґресу відбулося засідання президії міжнародньої ґеоґр. унії, на якому вибрано управу. Головою вибраний анґлієць сер Чарльс Кльове, заступником на Німеччину проф. Мекінґ, на Італію проф. Дайнелі.

Господарська конференція трьох прибалтійських держав.

ТАЛІН, 1. 9. ПАТ. Вчора відкрили тут пяту балтійську економічну конференцію при участи 140 делеґатів господарських кол Естонії. Латвії і Литви. Конференцію відкрив президент промислово-торговельної палати Пук заявляючи, що конференція має на меті наладнати співпрацю та оживити господарське життя трьох прибалтійських держав. Надійшов час, щоби обєднати прибалтійські держави, яких ґеоґрафічне положення накреслює їх політичну і господарську майбутність. Конференція повинна заявити, що господарські кола не ставлять ніяких труднощів у здійсненні економічної співпраці прибалтійських держав ні в заключенні митної унії. Від президента й естонського уряду привітав учасників конференції міністр закордонних справ Селяма, від Литви литовський посол, а від Латвії латвійський посол. Наради конференції потревають два дні.

РИҐА, 1. 9. ПАТ. Естонський віцеміністр закордонних справ в інтервю з кореспондентом „Сєводня" заявив, що підписаний договір управильнює тільки дипльоматичну співпрацю. Одначе цей договір є важним кроком до зближення і співпраці трьох балтійських держав. Договір найде прихильний відгомін не тільки у наших державах, але також в інших державах, зацікавлених у вдержанні теперішнього стану в тій частині східної Европи. Виїзджаємо з Риґи з почуттям, що поладнали велику справу.

Параґвай здається на арбітраж.

ВАШИНҐТОН, 1. 9. ПАТ. Параґвай зголився без застережень на арбітраж у війні за Ґран Чако. Можливе, що й Болівія прийме також пропозицію поладнати спір шляхом арбітражу.

Wyciąg z protokułu wspólnego posiedzenia niejawnego i Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie wiceprezes S. S. O. Ł. Malicki jako przewodniczący, S. S. O. J. Ruppi S. S. O. Michale jako głosujący, w sprawie konfiskaty Nr. 226 czasopisma p. t.: „Diło" z daty, Lwów, dnia 26 sierpnia 1934. do Sygn. VI. 1. Pr. 428/34. na posiedzeniu niejawnem w dniu 28. sierpnia 1934 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 24. sierpnia 1934. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t.: „Diło" Nr. 226 z daty. Lwów, dnia 26. sierpnia 1934. zawierającego: 1) w artykule p. t.: „Nowynky", w ustępie od słów: „dwobij u Warszawi" do słów: „ranu w nohu". znamiona występku z art. 170 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21 ust. druk. z dnia 17. grudnia 1863. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu: szerzenie nieprawdziwych wiadomości w związku z odbytym pojedynkiem w Warszawie, które mogą wywołać niepokój publiczny. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Malicki w. r. Protokulant: Turkiewicz w. r. Za zgodność: Warzeszczak prow. kanc.

Польський антисемітизм.

Львів, 1. вересня 1934.

На сторінках польської преси раптом розпалилася дискусія на одну з найбільш „делікатних" внутрішніх проблем Польщі: про антисемітизм і його джерела. Що правда, ця дискусія трохи однобока, не аналізує цілости проблеми на цілій державній території Польщі і не торкається зовсім взаємин жидів з непольськими народами. А проте може саме через обмеження теми — ще цікавіших речей довідуємося спеціяльно про відносини польсько-жидівські, зокрема про антисемітські настрої серед польського громадянства.

З надзвичайно різкою статтею, поміщеною на передовому місці, виступив проти жидів звичайно дуже оглядний у таких справах консервативний „Час". У приступі гніву висловив „кільна слів правди про жидівську політику" (такий заголовок тої статті) та її наслідки. Отож „Час" ставить точку над „і" і з цілою брутальною щирістю признає, що „антисемітизм у Польщі надзвичайно сильний", що він „є не лише вислідом ендецької пропаґанди": „антисемітські настрої небувало сильні серед цілої нашої (польської) молоді, не виключаючи Леґіону Млодих (санац.), у нашому міщанстві, серед селян. Найменше сильні вони серед наших вищих верств, але і тут їх не бракує. І не треба ні на мить обманювати себе, що їх нема у ББ. Навіть серед його найчільніших діячів неприхильні жидам настрої безумовно стають щораз сильніші".

Пригадуючи цей дуже прикрий для жидів фактичний стан, польські консерватисти пригадують теж своє власне становище до антисемітизму: становище строго неґативне, оперте на почутті політичного і господарського реалізму, який мусить рахуватися з труднощами розвязки проблеми 10 прц. населення держави; і гасло „жиди до Палестини" не дає тієї розвязки, і пусте бідкання на жидівський визиск, і годі виелімінувати з польського духового життя стільки чільних учених, письменників і артистів — по походженні жидів. Покликується „Час" вкінці на засади католицизму, яких не можна погодити з тезами расизму і на своє щире бажання зберігти внутрішній мир.

Але, читаємо там далі, „щоби зберігти абсолютно неґативне становище супроти атисемітизму, необхідна доконче одна річ, а саме ніколи не брати до рук „Нашого Пшеґльонду", — центрального варшавського жидівського орґану у польській мові (щось як львівська „Хвиля"). І тут, на підтримання своєї тези, що „лектура того сіоністичного орґану мусить ділати на нерви навіть тих, що мають найбільше симпатій до жидівського народу", — „Час" наводить кілька конкретних прикладів. Ці приклади справді дуже цікаві.

Отже (чуємо) антисемітські вибрики ендецької молоді жиди ґенералізують на всю молодь, лають її від хуліґанів, дістають „атаки істерії" на тему погромів і постійно накликують поліцію до репресій; домагаються сами лібералізму супроти себе, але ні словом не осудили Берези Картуської, бо туди вислано м. ін. „антисемітників"; раптом получилися з кампанією проти польських консерватистів-поміщиків, виступають проти поміщицьких земель і деклярується як прихильники людовців; мають до всіх і вся постійні претенсії, що їх не боронять; після смерти визначного польського діяча Ледніцького „Наш Пшеґльонд" виписав його російське „отчество"...

Реєстр нетактів справді ціквий. Призвали це й польські ендеки, які — очевидно — стрінули з великим задоволенням протижидівський виступ консерватистів. Але центральний орґан польської ендеції „Ґазета Варшавска" не проминув доброї нагоди, щоби не пригадати консерватистам, що ніхто інший, як саме вони, польські пани-поміщики, найбільш спричяли поширенню жидівських — головно господарських — впливів. „Дідич і корчмар" (так теж називається стаття „Ґаз. Варш.") довгі роки були в Галичині за тутешнього панування польських поміщицьких сфер, нерозривним поняттям. Нині корчмар зрадив дідича і дідич хвилюється...

— Ми навмисне навели трохи ширше ті голоси преси, тому, що в них — як бачимо — чимало дечого вяжеться посередньо, а то й безпосередньо з відносинами на нашій землі. Залишаємо на боці нар. перші дві точки консервативних докорів, які цілком мають застосування і до жидівсько-українських відносин: ґенералізація студентських вибриків, лаяння всіх студентів хуліґанами, поклики до поліції та „прихильно-невтральне" становище супроти Берези. Так само окрема справа — історія жидівської корчми в українському селі, як експозитури поміщицького двора. Входити в ближчий розгляд тих подробиць зайво постільки, що це лише розпалює пристрасти, чого ми зовсім не бажаємо собі. Але тут вяжеться одна строго актуальна справа — становище жидів до голосних нині проєктів „курсу на ліво" у санаційному таборі.

Ясно, що коли під „кутом на ліво" треба би розуміти зворот польської національної політики в напрямку лібералізму, то ми, українці, за те давно боремося. Те саме торкається засадничої проблеми аґрарної реформи. Але воробці на варшавських дахах знають, що в даному випадку 1) зміна національної політики ні разу не була порушена в усіх статтях польської санаційної й опозиційної преси про ті пляни перебудови ББ і зміни суспільної політики уряду, 2) діячі польського селянського табору, які нині кокетують санацію, найменше цікавилися українською проблемою і надалі не виявляють найменшого її розуміння, ба навіть найменшої охоти її розуміти, коли тимчасом саме в консервативнім таборі зазначилась під цим оглядом замітна еволюція і 3) справа аґрарної реформи у новому „лівому" курсі істнує лише в *площині нової кольонізації*, нової роздачі землі на українській етнографічній території польським хлопам з заходу, які мають ссати державну касу так, як досі ссали поміщики, і стати спадкоємцями їх задовжених маєтків і захитаних політичних впливів.

У такій практичній концепції „лівого курсу", ми, українці, не маємо найменшої рації йому співчувати. Вважаючи завжди всякі кольонізаційні пляни за найбільший виклик, який взагалі можливий під українською адресою, і причину до найгострішої боротьби, можемо щонайвище прислухуватися до дискусії між прихильниками такої чи іншої зміни у структурі ББ та офіціяльній політиці, — як довго все обертається ще у сфері дискусій і незясованих паперових проєктів. І тому раптове жидівське ангажування себе відразу на 100 відс. по стороні людовців, як претендентів до ласки власть імущих — така жидівська тактика видається нам дуже дивна. Пощо взагалі жиди забирають у такій формі голос у справі, яка їх найменше торкається та яка зате багато більше торкається більшости українського населення, серед якого жиди є меншістю?

Нам здається, що в даній справі жидівська політика з „Нашого Пшеґльонду" не виявила того такту і поміркування, якого відсутність у них вже стільки разів була причиною жалюгідних українсько-жидівських спорів.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 3. ВЕРЕСНЯ 1934.

АНТІН КРЕЗУБ. 3)

НА ДНІСТРІ.

(Спомин.)

Ми роздумували так: головне дістатися на другий бік і не попасти зараз „ґранічерам" в руки, а віддійти від Дністра на яких 20—25 км. І там щойно зголоситись в румунській поліції, розказати про ціль своєї подорожі і зажадати, щоби вона дала змогу порозумітись з нашим штабом. А тоді наша горою. Конкретно наш плян зводився до того, що ми перейдемо до одного села над самим Дністром, де як ми довідалися, перебуває один галичанин, при його помочі найдемо провідника, в ночі перейдемо „Дністер" і не зупиняючись почвалаєм в глибину Бесарабії в напрямі до м. Більців.

Тк ми і зробили. Одного вечора пішли до села, але тут нашій дорозі й прийшов кінець, бо показалося, що на Дністрі рушила крига і нема мови, щоб його тепер перейти а треба підождати, коли знову вхопить мороз. Щож було робити, ми мусіли знову вернутися, але дороги до Н. ми не жалували, бо вже на місці „посондували ґрунт", і зібрали деякі інформації. Вістки про завертання збігців румунами і тут потвердились. Наш будучий провідник розказував нам, що навіть недавно румуни остріляли партію втікачів, при чому двох з них вбили й одного ранили. Партія мусіла повернутися і тут-же попала в руки большевикам, а ранений сковав таки без помочі посеред Дністра. Три жертви румунського поцілунку пролежали кілька днів на леді аж рушив Дністер і приняв їх на вічний спочинок. Подібно сталося з партією втікачів напроти чи трохи вище, недалеко містечка Рашкова, тільки там їх острілляли большевики. Один убитий остався на леді, решта добігла до румунського берега та звідтам віділгнали їх баґнетами ґраніцери таки большевикам просто в руки.

З таким лиховістям вернулися ми знову на ласкавий хліб наших перших господарів, але надії не тратили, що серед тих тисячів невдачників ми станемо вибранцями долі. Чекали тільки, щоби потиснув порядний мороз і сціпив знову Дністрові криги. А тут як на злість сонце стало пригрівати, сніг топився і вже навіть дорога розлізлась грязюкою.

— Не везе нам, тай годі — говорили ми собі з Решетухою, але постановили не здаватись. Як не вхоплять в найближчих днях морози, тоді думали ми підождати аж перейде крига на Дністрі і передістатись до Бесарабії човном. Аж тут за два дні після нашого повороту з Н., вертає з двору господар, коли ми ще лежали в постелі, і каже нам, що на дворі мороз аж тріщить, а барометер показує щось X степенів нижче зера. Ми поснідали і гайда знову до Н. Але Дністром усе ще плила крига, що й кроком годі було поступити.

Тому, що в Н. стояла чета червоноармійців-пограничників і вони кожного дня швендялися по хатах за харчами, ми не мали відваги задержуватися і знову вернулися до нашої кватири. Так ходили ми з Решетухою три ночі туди і сюди і все довідувались ту саму історію — лід ще не принявся. Решетуха тим усім так хвилювався, що врешті не видержав і вернувся до Києва. Замісць його знайшов я собі нового товариша подорожі з місцевих лісовиків. Цей мав сильніші нерви від Решетухи так, що і я при ньому успокоївся.

Дня 9. лютого вечором вийшли ми в Н., просиділи там в нашого провідника, а вночі зібрали наші манатки і рушили над Дністер. По трьох днях доброго морозу хід криги на ньому припинився, але перейти на другий беріг можна було тільки місцями і то обережно, бо новий лід не всюди був ще відповідно грубий. Так інформував нас наш провідник і радив заждати ще день або два і не наражатися на небезпеку. Особливо його жінка дуже відраджувала нам йти тої ночі.

— Оставайтесь ще день у нас — говорила вона, лежачи на печі — я натоплю другу кімнату, ви там просидите і ніхто вас не побачить. Хто зна, як там ще з ледом. Мороз то держить вже третій день, але лід надто тонкий для переходу. Яб не пускалась ще по ньому. Тепер на Дністрі легко й душу погубити.

Та ми таки наперлись і пішли. З огляду на большевицьку сторожу провідник повів нас яких 3—4 км. на південь і щойно тоді завернув з нами над Дністровий беріг. Ось вже і заясніла перед нами лента Дністра, по середині темнозеленкувата а при берегах біла наче скатерть. Нам серце забило живіше з радости. Тут ми не довго обмірковуючи, розпрощалися з провідником, взяли від нього довгу жердку, якою мали перед собою пробувати трівкість леду, і стали спускатись з високої кручі над ріку. Кругом панувала тишина, як маком сій, тільки десь по бесарабській стороні загавкала відривисто собака. І знова спокій...

— Щасливої дороги — крикнув з тиха господар нам навздогін. За десять хвилин були ми вже на леді. Не знаю, як у нього та в мене також серце стрепенулось на вид цих величезних, гострих ледяних брил, що тут то там піднімались по Дністрі наче які чудовища. В декотрих місцях вони збивались у високі завали, виклику-

Національне питання у Чехословаччині.

III*)

Друга по величині значніша меншина чи краще нація в Чехо-Словаччині це — словаки, яких є тут понад два міліони. Чехо-Словаччина була збудована по зразкам Австро-Угорщини на дуалістичному принципі, з яким, щоправда, тепер урядові чеські кола стараються за всяку ціну покінчити раз-на-все. З правого боку Словаччина увійшла до чехо-словацької Республіки, як „автономна" частина; у дійсности ця „автономія" звелася до номінального стану. До цього довело чеське бюрократично-адміністративне урядництво, яке після перевороту та прилучення Словаччини позаймало тут усі визначніші адміністративні функції та посади. Це урядництво, само по собі, очевидно, не без доброї волі верховної влади, почало заводити „нові порядки", часто-густо всупереч місцевій традиції, звичаям та законам. Може в тому була добра воля та щире бажання якнайскорше „відмадярщити" словаків і „піднести" їх на вищий щабель господарства та культури; фактично, з того треба було і почати. Але, в дійсности, замість такого відмадярщення почали чехізацію до того ще таким темпом, що це викликало тільки ненависть та опір і то не тільки серед самих мадярів, але й словаків.

Словаки значно відріжняються від чехів рівнем своєї матеріяльної та духової культури; їх господарство ще не таке розвинене, як чеське, переважно гірсько-хліборобське; промисловість — тільки що народжується в деяких галузях; торговля переважно в руках жидів та мадярів. Вони більше релігійні, побожні; психольогічно ближчі до нас ніж чехів: у них переважає чуттєвість над вирахованим матеріялістичним світоглядом. Тому то вони більше сердечні, щирі, гостинні. Процес мовно-культурної та соціяльно-політичної і національної емансипації словаків щойно почав набирати сили, з прилученням їх до Чехо-Словаччини, а особливо, коли на них так несподівано хлинула сильна чехізаційна хвиля. На тому ґрунті вже повстав „братній" чехо-словацький національний антагонізм, який уже дійшов до того ступня напруження, що майже кожний словак може чеха тільки ненавидіти! Ясно, що це явище має свої поважні глибші причини. Самі чехи старалися навмисне замовчувати існування цього антагонізму; коли він час-до-часу та все частіше проривався устами в ріжний спосіб, найчастіше шляхом компромітації судовими процесами, засудами та усуненням зі становищ (Процес і засуд Туки, процеси Глінки та ін.).

Але цей шлях зовсім себе не виправдав, бож фактичні причини антагонізму залишилися не усуненими і тому саме він все зростав. Цю необережність підхоплювали уважливі мадярські дінчі, які шляхом зручної внутрішньої та закордонної пропаганди підсилювали словацькі автономістичні та самостійницькі настрої. Для прикладу: На Словаччині майже кожний словак переконаний в тому, що чехи в свій час навмисне збили літака на горі Бржезовій, в якому летів перший військовий міністер Чехо-Словаччини Штефанік (словак)... дуже популярний серед словаків, як герой словацьких визвольних змагань, який, на думку словаків стояв у рішучій обороні їх автономних прав. Це в кожного словака викликує глибоке обурення та ненависть, бож Штефанік, один з найвидатніших співтворців Чехо-Словацької Республіки, користувався не тільки значною популярністю, але й любовю та пошаною словаків. І що з того, що чехи виставили йому прекрасний памятник на місці цієї трагедії, коли народ бідує, а одна тільки думка про навмисне усунення Штефаніка, поглиблює прірву у відносинах цих двох братніх народів.

Найкращим показчиком того, до якого ступня напруження вже зріс цей чесько-словацький антагонізм були недавні святкування першої християнської церкви в Нітрі на Словаччині та тодішнього князя Прживіни. На бажання словаків, народній провідник т. зв. людовців — Глінка виступив з незвичайно патріотичними автономістичними промовами, які підхопила майже вся тутейша і закордонна преса; остання не скривала своїх горячих симпатій до словаків і недвозначно натякала на чеські утиски та визиск... Ясно, що це не могло подобатися чеським шовіністичним колам, які старалися загладити події в Нітрі та зарахувати їх на рахунок ревізіоністичної та мадярської, протидержавної пропаганди і зовсім замовчують про справжні причини цього психічного та національного стану.

Народньо-соціялістичне (шовіністично-націоналістичне) „Чеське Слово" („Вечерні Ческе Слово", ч. 202, 4. IX. 1933, ст. 3 і д.) цей немилий для чехів випадок трактує, як „зраду республіки, на користь Мадярщини". Цитуючи „Мадярорсаг" подає, що „в д-ра Басовського у Лученці зійшлася конференція 165 людей, на якій було рішено почати широку акцію проти чеських визискувачів. Басовський та його спільники дійсно цю акцію розпочали. Зібрання йшло за зібранням. На всіх тих нарадах підсилювалася протичеська ненависть до крайности. Ціла ця, мовляв, збільшена протичеська кампанія людовців і Басовського т. зв. „народніарув" (народовців) на Словаччині була недобачувана... На одних таких зборах в Очові Басовський проголосив, що він шкодує прилучення Словаччини до республіки. Що Словаччині можна допомогти єдино тим, коли чехи негайно залишать Словаччину... Басовський видав і поширював меморандум до сторонників Глінки, в якому доказує, що зміни границь на Словаччині мусять перевести на користь словаків. Перед подіями в Нітрі (6. серпня) Басовський мав дальшу конференцію в Лученці, на якій був обмірковований та ухвалений меморандум про повернення Словаччини до Угорщини"...

Наведений уривок пречисто насвітлює чесько-словацькі відносини. У Нітрі справді протичеські настрої вибухнули з неочікуваною спонтанністю народнього гніву та незадоволення. Словаки демонстративно розвбоїли святочний похід; при співі гимну „Кде домов муй" свистали та кричали „Точте се пардальоу"... До офіційної програми не внесено зовсім промови Глінки, найвидатнішого сучасного діяча Словаччини. Але словаки демонстративно підхопили його, винесли на руках на трибуну та кількома наворотами спонукали його до промов. Присутнім представникам влади нічого не залишалося, як тільки „запросити" Глінку до слова..., щоб остаточно себе не скомпромітувати. Промова Глінки подала гостру та річеву критику чеської політики на Словаччині. Ціле свято вилилося в могутню протичеську маніфестацію, дуже неприємну для чехів.

„Пражски Вечерник" ч. 200, 4. 9. 1933, навязуючи до цит. розділу, пише: „Нітранська маніфестація словацьких людовців була одним зі звен їх політичної тактики, котру вони вже провадять півтора року проти сьогоднішнього режиму. Вона ніяк не доторкається питання чехо-словацької державної єдности; навпаки, на нітранському святі її підкреслено устами Глінки, однаково, як і на ряді ін. зборів, які влаштовувала людова партія на Словаччині, особливо в часі весняної ревізіоністичної хвилі. Нітранська маніфестація була чисто внутрішнім зверненням уваги, овшім безоглядного та святотатного, на те, що в чесько-словацьких відносинах не все в порядку та що вже найвищий час вишукувати сполучуючі волокна внутрішньої праці в республиці. Вона була наслідком розбіжнання відносин двох найближчих (народів — Л. В.), котрі при добрій волі можуть найти дорогу до вирівнання договором і примиренням"...

„І навпаки, читаємо далі в статті, у випадку Басовського та його помічників розходиться про акцію поокремих осіб, що стали до чужої служби з метою підірвати коріння нашої державної єдности; отже — люди, котрі стоять у тіні закону на охорону республики"...

Та якби там чеська і чужа преса не дивилася на ці події, для нас ясно, що загальне незадоволення на Словаччині з чеського режиму зросло вже до того ступня, що словаки рішили „обернутися" покищо психічно та розумово „лицем до мадярів і задом до чехів"... На нашу думку, це вже яскравий показчик того, наскільки правильна „була чеська національна політика супроти славян-словаків; ясно, наскільки вона себе „виправдала" та які труднощі собі створила. Проте, як вони будуть поборені та усунені, тай чи будуть усунені — говорити ще не доводиться. В кожному випадку — це буде нелегке завдання, бож саме цю ситуацію дуже зручно будуть і вже використовують місцеві й чужі, головним чином мадяр. ревізіоністи, для яких саміж чехи створили прекрасний ґрунт своєю безоглядною чехізаційною політикою.

Л. Вітровський.

*) Див. 231 ч. „Діла".

чи враження руїн якихось величезних будівель, розкиданих і знищених якоюсь демонічною рукою. Декотрі ледяні бльоки сторбучились своїми гострими шпилями прямо в гору, інші скував мороз в скісному положенні, а все це разом викликало грізне і понуре враження спиненої нагло у своєму шаленому бігу стихії. А згори, з кручі Дністер видавався нам таким гладким, наче гостинець.

Крок за кроком, суваючи наперед по леді жердкою, віддалялись ми від українського берега. Лід покищо, почували ми під ногами, держить добре. Та чим далі виходили ми на ріку, тим більше чути було з усіх сторін зловіщий трескіт.

— Тріс — тріс, — чути праворуч, — тріс, тріс, лунало вже сильніше впереді, а в мене серце так і холоне.

— От, раз колибнеться під ногами, — шепчу чи щось шепче в мені, — і прощавай світе. От ще один крок і піду під кригу, аж забулькотить підомною...

Крок ще один, ще два. Вже й середина ріки мабуть. От знову стирчить великий ледяний вал, там, ліворуч, другий зіпнявся як хата у бідного чоловіка, а от вже і бесарабський беріг чорніє. А може на цьому слідять вже за нами очі гранічерів і ждуть тільки, щоби ми підійшли ближче, щоби нас лекше було взяти на мушку. Може... Але далі, далі, все одно, куля краще як мокрий гріб у Дністрі... Вже недалечко й до берега. Я вже й жердку кинув, чую під ногами, що тут по леді хоч і гармати коти. Врешті ми на березі, ми в Бесарабії. Ми скочили сейчас в якісь корчі, надслухуємо, чи де не ворушиться щонебудь підозрілого. Ні, значить румунська побережна охорона нас прогавила.

(Далі буде.)

Гес буде заступником Гітлера.

„Юнайтед Прес" довідується з Берліна, що Гітлер на найближчому партійному конґресі в Нірнберзі оголосить мін. Геса своїм заступником, а пруського президента міністрів Ґерінґа віцеканцлером. Гес буде заступати Гітлера не тільки в партії, але й у всіх урядах, які він займає. Уповноваження нового віцеканцлера будуть ширші ніж ті, які мав Папен. Поголоска про намір іменувати ген. Бльомберґа віцеканцлером показалася фальшивою. Є зате можливість признання Бльомберґові титулу міністра оборони краю.

Дальше повідомляє „Юнайтед Прес" за інформаціями з добре зорієнтованих кол, що Гітлер оголосить в Нірнберзі амнестію для 3.000 осіб, ізольованих у концентраційному таборі. Амнестія буде торкатися перш усього комуністів.

Присуд на комуністів.

БЕРЛІН, 1. 9. ПАТ. Трибунал у Берліні засудив за державну зраду двох комуністів на 10 і на 8 років вязниці, трьох на кару по 6 і пів року, трьох на арешт від півтора до 2 років.

Нові археольоґічні находки.

У КНЯЖОМУ ГАЛИЧІ.

Про те, де властиво була столиця галицько-володимирського князівства, велися якийсь час академічні спори, доки проф. Шараневич не ствердив розкопами перед 50-ти роками, що княжий Галич стояв на місці нинішнього Крилоса. Та він вдоволився тільки відшукуванням й значуванням княжих церков. З мистецькокої сторінки розглядав їх опісля д-р О. Пеленський у своїй цінній монографії, який сондував також терен у кількох місцях. Одначе у відомостях про топографію цілої княжої столиці та про її оборонну систему є все ще дуже поважні люки, які можна виповнити тільки систематичними розкопами, закроєними конечно на ширшу скалю. З припоручення Його Ексцеленції Митрополита Шептицького та Його коштом став я й переводити їх у місяці серпні ц. р. і протягом короткого часу відкрив уже кілька цінних памяток старовини та важних причинків до топографії княжого Галича. Помагав мені при цьому д-р Я. Хмілевський зі Станиславова, який спільно з пок. радником Л. Чачковським зладив свого часу докладну мапу нерухомих памяток колишньої княжої столиці.

Передовсім на східньому збочі Крилівської гори найшлася в глибині 85 цм. перша досі дорога з княжої доби, вимощена білим камінням та рінями, що вела від головної доїздової дороги під гору на Золотий Тік, місце осідку князя. — Далі далося ствердити для колишньої катедри й церкви свої власні укріплення: терен, прилягаючий від сходу до оборонної, масивної дзвіниці, спадав за княжих часів досить стрімко вниз (сьогодні він у глибині двох метрів під землею), а від півдня була катедра обведена також ровом, над яким, у глибині одного метра, найшлися останки хати-ліпянки з княжої доби. — Вкінці можна було ствердити сторожевий характер великої могили за головними валами „на Качкові", на якій стояла деревляна оборонна вежа. На цьому місці було колись більше селище з кінця бронзової доби і саме під могилою, у глибині півчверта метра, найшлася одна землянка цієї культури. — Важні ці розкопки будуть продовжуватися слідуючого року.

НАДВІРНЯНСЬКІ ҐОТИ.

Пізні римські часи та доба мандрівок народів є у нас наслідком скупости матеріялу досить слабо прослідженї. Зокрема невирішене ще питання побуту ґотів у Галичині після розгромлення їхньої держави гунами у 375 р., бо в окремих ґотських памятках бачить тепер дехто лише впливи їхньої культури, а не сліди замешкання у нас, якими є в першу чергу могили. Таке саме погребище з памятками ґотського типу найшов я тепер у Перерислі й Цуцилові за Надвірною і з великого могильника перекопав покищо пять могил. Всі вони тілопальні, при чому попільниця була або вкопана в землю, а над нею було велике попелище із слідами похоронної тризни, або вона стояла на поверхні терену, а черепя з побитої при тризні посуди були у могильному насипі. Тому, що мерлець горів на костирі разом з усіми дарами „на той світ", є вони тепер сильно понищені: кістяні гребені порозпадалися на дрібні кусники, шкляні пуґарі стопилися на груди зеленого шкла, одні тільки глиняні праслички випалилися ще краще. При дальшій помочі громадянства Надвірнянщини зможе Музей Наук. Т-ва ім. Шевченка розкопати постепенно цілий цей могильник-погребище, а тим самим і забрати може рішаючий голос у питанні ґотів у нас.

НОРДІЙСЬКА ОСЕЛЯ У ГРИБОВИЧАХ

Уже другий рік прослідює д-р М. Сушко від львівського університету городище над Грибовичами біля Львова. Памяток з княжої доби там на диво мало, хоч городище у нинішньому виді сягає безперечно XI—XII ст., зате найшлася там несподівано далеко цікавіша річ, а саме, найдальше нині на південний схід висунене велике селище з так зв. нордійською культурою. Її носії — це хліборобські еміґранти із Шлеська, які прийшли до нас на початку бронзової доби, приблизно в половині II. тисячліття до Хр., та принесли зі собою своєрідну кераміку, названу ізза переваги у ній скандинавських признак „нордійською" (північною). Глиняні фляшки з крисою в половині шийки, пуґарі з лійковатим горлом та горщики з великим рогатим вухом („анза люната") — це прикметні її представники, яких гарні зразки найшлися тепер у кільканацяти землянках серед грибовицького городища. Видно була грибовицька гора тоді густо заселена, а що шлеські пришельці не чулися дуже безпечними на новому місці, виходить це з незначних останків оборонних валів кругом їхнього селища, які збереглися ще під нинішними валами.

На жаль не можна перекопати систематично цілого цього цікавого городища, бо воно зросле деревиною, якої вируб значно збільшив би кошти розкопів.

НОВІ СЛІДИ СКИТІВ.

Знані досі скитські могили держаться у нас вузької смуги терену між Серетом і Збручем і тільки раз найшли одну з них на другім, південнім березі Дністра (Городниця). Тому важним причинком до пізнання скитської інвазії у нас є розкопи д-ра Т. Суліміpського, доцента львівського університету, літом ц. р. у Братишеві біля Товмача, де також недалеко дністрового берега найшов він кілька скитських могил, а в них між іншим типовим інвентарем два гарні бронзові округлі дзеркала. У скитських могилах не найшли в нас досі ні одного їздця з конем і тому можна бачити у них не скитів-номадів, тільки Геродотових скитів-орачів, у яких Нідерле бачить словян.

ВІЗАНТІЯ НА КИПРІ.

За анґлійськими інформаціями з Кипру є там стільки непрослідженних візантійських та повізантійських памяток, що катедра історії мистецтва льондонського університету рішила була вислати цієї весни окрему наукову експедицію на Кипр, щоби їх відшукувати, реєструвати та фотографувати. З проголошеного тепер звіту виходить, що експедиції пощастило оправді відкрити по сільських церквах багато залишків візантійської штуки XIV.—XVI. ст., а головне церковних ікон, які дуже нагадують наші найстарші ікони. Деякі з них незвичайно цікаві на вид напр. одна з 1356 р., півтретя метра довга, а лиш 30 цм. широка. В горі на ній Вседержитель, під ним архангели Михайло й Гавриїл, знов під ними ктитор — єрей Мануїл з жінкою Евфемією, — а в самім низу Богородиця. Після законсервування передали її до церкви у Нікосії. На іншій іконі, з 1529 р., Богородиця з Дитятком є чисто візантійською композицією, але церква на першому пляні образу — це типовий італійський ґотик, а обоє фундатори одягнені вже в одіж XVI. ст. Взагалі цікаве те, що святі на іконах видержані стало у добрім візантійськім стилю, а одіж фундаторів ікон є під сильними впливами заходу: Франції, Фляндії та Італії. Ікони призначені для православних церков мали написи грецькі, для католицьких латинські. Багато з них має точні дати і це уможливить тепер точніше означування часу ікон XIV.—XVI. ст. у Греції, Малій Азії, на Балкані й у нас — словом усюди, куди сягали впливи високо розвиненого візантійського церковного малярства.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 3. ВЕРЕСНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ. 52)

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

ВІД РЕД.: Перервані перед 6 тижнями наслідком вакаційної відпустки дотичного ред. референта спомини пок. М. Галущинського продовжуємо далі.

Рапорт у сотні Дудинського. — Характеристика Ілька Цьокана. — В справі білля для добровольців. — Зміна у военній ситуації. — Жовтнева офензива ґен. Гофмана.

Тому, що я дізнався, що Дудинський не має вже грошей на удержання сотні, а навіть мусів побрати від якоїсь бригади 2.000 корон, я вибрався 9. жовтня 1914 р. до нього. Перебував він тоді у Сваляві. Під вечір приїхав я до його кватири, яка була в тім місці, де є мінеральна вода. Тут застав я його та виплатив йому гроші. І тут уперше прийшли до мене добровольці зі скаргою на свого сотника за те, що лихо з ними поводиться, гостро й неслушно карає, а навіть бє по лиці.

На таку сцену я не був приготований. Явилося може в кватирі 8—10 добровольців, які зголосились до рапорту. Коли сотн. Дудинський подав свою згоду на те, аби рапорт відбувся, став я слухати їх скарг. Не перечу, що в прикрих ситуаціях нераз команданти вживали ріжних кар, не перечу, що й добровольці, як такі, що уважали себе чимсь іншим, як військо, мусіли нераз такому старшині, що відбув свій час при війську, представлятись нездисциплінованим відділом. Всеж таки не був я ніколи прихильником фізичних кар. Та з уваги на те, що вже рапорт відбувався і я мусів заняти якесь становище, а надто не смів та не міг ослаблювати авторитету сотника, старався я кожного випитати про причину, задля якої сотн. Дудинський був змушений уживати до них гостріших засобів. У кожного була якась причина. В однім місці мусів я й трохи ситуацію лагодити легким гумором. Поміж добровольцями, що станули до рапорту, був і мій б. ученик Глібовицький. Коли я його побачив, то відразу сказав йому, що він хіба без причини голоситься до рапорту. Бо коли він залишився таким, яким був у Рогатині, то не раз і не двічі, але що днини повинен бути караний. Хлопчина симпатичний, милий, щирий, але легкодух до найвищого степеня. Він і у мене мусів нераз зазнати гостріших кар. По вислуханні скарг заявив я їм, що дорога, яку вибрали, неслушна і повчив про дорогу, яку приписує військовий реґулямін. Признав я їм, що деякі кари за гострі та неприписані реґуляміном, але команданта оправдує виїмковий военний час. Одначе з другої сторони не вірю в те, щоб командант кермувався злою волею. Він чейже знає, що війна не є вічна і що після її скінчення не хотів би наразитись на те, щоби хтось із його підчинених закинув йому отверто в очі несправедливість або невідповідний спосіб покарання. А що це відбувалось у присутности сотн. Дудинського, то було воно потрохи звернене і на його адресу. А надто після того, як рапорт розійшовся, звернув я увагу сотникові, аби не перебирав міри та старався іншими, відповіднішими засобами вдержати дисципліну. Одначе мої уваги не помогли багато. Нетактовний спосіб карання відбився опісля відмаючо на особі того старшини, а епільогом була судова розправа.

Пізно в ночі вернувся я до St. Miklos із великим несмаком, що вже перші дні в самостійному існуванні відділів УСС і моя перша спроба увійти з ними в звязки кінчаться такими епізодами.

На другий день після мого повороту до St. Miklos прийшла телеґрама від куреня д-ра Шухевича, що він не може йти наперед, бо не має возів і тому просить, аби до Hajosel вислати десять підвод. На телеґрамі був підписаний тоді рах. підстаршина Ілько Цьокан, одна із більше характеристичних постатей УСС. Молодий, повний життя доброволець звязаний був з орґанізацією УСС своїми заходами коло орґанізації економ.-адміністраційної служби зразу куреня Шухевича, опісля цілого леґіону. З цим перейшов він у нашу невеличку літературу про УСС, пишучи про ту сторону життя УСС, про обоз, рахунки, харч то-що. З телеґрами зрозумів я тільки, що д-р Шухевич помашерував з куренем наперед, а тимча-

ГОМЕР В ЄГИПТІ

Археольогічна експедиція єгипетського університету переводила минувшої зими й на весну ц. р. великі розкопи у Туна-ель-Джебель на місці колишнього Гермополісу і праці її увінчались дуже цікавим успіхом. Копаючи у західній частині міста, де колись була святиня бога Тота, найшов проф. Гарба гробницю жреця Петозіріса, а в ній сліди сильних впливів грецької культури на Єгипет в часі панування там македонсько-грецької династії Птолемеїв (323—30 до Хр.). На плоскорізьбах у середині гробівця Петозіріс і його родина зображені нараз у чисто грецькій одежі, а він сам приносить раз вола в жертві богам по грецькім обряді. Та ще цікавіші є фрески на стінах двох інших гробниць, з яких видно, що мешканці горішнього Єгипту були за часів Птолемеїв дуже добре обізнані з поемами Гомера та з грецькою драматичною літературою. На грубій верстві білого тинку є розмальована в одному місці сцена з Іліяди, як вводять нанововенного вояками дерев'яного коня у Трою. В іншому місці є знов сцена з Софоклевої драми „Електра". Сумуючи сидить дочка Агамемнона перед круглою каплицею, до якої зближуються ззаду незаприміченні ще нею дві нагі постаті: Орест і Пилад. Фреска на другій стіні представляє дві сцени з драми „Цар Едип". Це докладне знання грецької літератури поширювалося в Єгипті головно завдяки грецьким школам, де молодь вивчувала напам'ять грецькі поеми й леґенди, та їхньому театрові, що обзнайомлював єгиптян з найкращими грецькими траґедіями. Головним розсадником клясичної культури в Єгипті була, очевидно Олександрія, де Птолемей II. Філядельф засвував був 2200 літ тому музей та бібліотеку.

Я. П.

В Альжирі спокій.

АЛЬЖИР, 31. 8. ПАТ. За вістками з Константіна панує там повний спокій. Французька влада ставиться енергійно супроти арабів. Багато арабів засуджено за участь у заворушеннях на кари до 5 літ вязниці. 11 арабів обвинувачено в убивстві. Кружать чутки, що у звязку з подіями в Константіні буде змінений генеральний ґубернатор Альжиру.

Перед страйком в Америці.

НЮ ЙОРК, 1. 9. ПАТ. Нема найменшої надії недопустити до страйку у волокновому промислі, хоча компетентні чинники роблять зусилля в цьому напрямі. В південних стейтах робітники, що належать до професійних союзів, рішили вести боротьбу аж до кінця. Коло 6.000 робітників конфекційних фабрик рішили теж приступити до страйку. Як повідомляють із Вашинґтону, хоча приказ страйкувати не виданий, провідники вовняного промислу рішили теж прилучитися до страйку. Число робітників, занятих у вовняному промислі, доходить до 150.000 людей.

Ревізита совітської фльоти.

МОСКВА, 1. 9. ПАТ. Ескадра балтійської фльоти, зложена з лінійного корабля „Марат" і двох контрторпедовців „Калінін" і „Володарський" під приказами команданта совітської фльоти на Балтійському Морі Ґалера, покинула сьогодні ранком Кронштадт, вибираючись з ревізитою до польської фльоти в Ґдині.

—o—

Катастрофа з літаком.

СТ. ДЖОЗЕФ, (стейт Місурі), 1. 9. ПАТ. Біля Ст. Джозеф ударив грім у пасажирський літак, заскочений бурею і запалив. Літак упав на землю. 4 пасажири і пільот згинули.

Небуденне свято в „Просвіті".

Двацятьпять літ праці п. Івана Павлика на становищі бухгальтера у „Просвіті".

У пятницю, 31. серпня вечором, відбулося в салі засідань Т-ва „Просвіта" гарне і миле, але й рідке у нас свято. Головний Виділ і всі урядовці Т-ва святкували ювилей безперервної, 25-тилітньої праці свого урядовця і товариша в „Просвіті". Цим урядовцем-ювилятом був п. *Іван Павлик*, що працює уже 25 літ на становищі головного книговода (бухгальтера) „Просвіти". Саме 31. серпня минуло 25 літ від хвилі, коли ювилят вступив до праці в Т-ві. Весь час працював совісно, витревало і жертвенно. І тому не дивно, що в цілому святі з тої нагоди в промовах тих, що його витали з ювилеєм, і в промові самого ювилята унаглядинювався елемент родинної щирости та дружньої сердечности. В таких святах це найважніше.

Сам хід свята був такий: Вечором зібралися в салі засідань Т-ва усі присутні у Львові члени Головного Виділу і всі урядовці „Просвіти". Коли на салю ввійшов ювилят, тоді промовив до нього голова Т-ва *д-р Іван Брик*. Сердечні та безпосередні слова голови зворушили всіх та зєднали всі серця присутніх в найщиріших побажаннях для ювилята. Д-р І. Брик вручив йому від Головного Виділу почесну, по мистецьки виконану грамоту з признанням за працю в Т-ві не тільки для добра Т-ва, але й усього українського народу. Відтак прийшов до слова директор канцелярії Т-ва п. *Семен Магаляс*, що зложив ювилятові побажання від усіх товаришів праці та вручив йому на памятку від них золотий годинник. Від товаришів праці дістав ювилят гарний кіш квітів.

Тепер прийшов до слова ювилят. Він, хоч і зворушений, говорив спокійно, гідно і переконливо. Ця його промова, що розливалась бистрим струмочком у тій, обвішаній портретами всіх дотеперішніх керманичів „Просвіти", салі, здавалось зворушувала грубі мури і різьбила на обличчях усіх присутніх повагу і подив для цієї людини, скромної вимогами, скромної аспіраціями, а небуденної працею та розумінням її важного і відповідального завдання.

Після того пішли всі учасники свята на скромну вечеру в честь ювилята. При столі посипалась ціла низка споминів з минулого і давноминулого Т-ва та воскресила безчисленні спомини про давних, нині вже покійних передових діячів нашого народу, що працювали на відповідальних, керуючих становищах у „Просвіті". Тим і закінчилося це миле свято в „Просвіті".

—o—

сом кухні та всі припаси лишились на залізничій стації і нічим їх повезти наперед. Коли я звернувся з телеграмою до військ. команди, мені заявили, що вислання підвод звідси виключене: курінь мусить старатись на місці дати собі раду. В наслідок цього 13. жовтня 1914 р. вислав я до рах. підстарш. Цьокана в Hajosel телеграму, витриману у не зовсім військовому стилі, бо його я не міг собі ще до тої пори присвоїти: „Достава підвод звідси неможлива. Шукайте їх у найближчих місцевостях. Вдоволіться воловими запрягами. Зрештою пощо Вам десять підвод, коли половина з них вистачаб? Кмда УСС." Та Цьокан, як незвичайно рухливий і дбайливий про своїх, вийшов, здається, з тої халепи в той спосіб, що зареквірував відповідне число підвод. Коли курінь повернувся опісля в листопаді до Ґоронди, то вже підводи мав із собою.

Дня 13. X. 1914 р. прийшла також телеграма від зап. куреня 35. п. кр. об., що до Iglo наспіли на адресу УСС скрині з біллям для добровольців. Було це, здається, те білля, яке збирали в серпні у Львові. В телеграмі запитувано, скільки ще є стрільців у Кадрі та чи вони потребують білля. А його в тім часі було дуже потрібно. Я вже оповідав, що у Воловці повикидали двацятки другу пару білля лише тому, щоб їм було можливо лекше виконувати свою задачу. А коли поверталися, то відчули сильну недостачу другої пари. Тому й телеграма моя була в цей спосіб стилізована: „В Кадрі ще 400 добровольців. Усі майже потребують білля. Скрині вислати до St. Miklos.

Тимчасом воєнна ситуація дуже змінилася. Дня 8-го жовтня підчинено військові сили військ. команди Munkacs під Armeegrüppenkommando ґен. Пфлянцер-Бальтіна. Група Гофмана складалася тепер з одної дивізії, яку названо 55-та у склад якої входили 129. і 130. бригада, а надто зі самостійної 131. бригади. Вже 8. жовтня йшла до приступу 55. дивізія: 129-а бриґада взяла штурмом 9. жовтня Тухольку, а 130 дійшла до Славська. Настала коротка павза, що потрібна була до управильнення довозу поживи, трудного на гірських дорогах та вивідання, які сильні є становища ворога, що укріпився на лінії Козьова-Головецько-Тухля. А коли це сталося, розпочався дня 13. жовтня наш наступ, який продовжався дальше в ночі на 14. жовтня 1914 р. Ворог уступав, ставлячи лише короткий опір коло Святослава під Сколем; одначе вже 14-го передня сторожа 55. дивізії дійшла до Сколього. Рівночасно 131-а бригада посувалася від Торонї через Вишоду-Долину і дня 19. жовтня дійшла до Болехова, де привернено получення з дальшою частиною групи, яка тимчасом здобула дефіле (гірське провалля) на півночі від Сколього під Синевідськом Вижнім. Дня 15. X. 1914 р. прийшло домагання від другої армії виконати скорий удар на Стрий, щоби в той спосіб звільнити від тяжкого напору праве крило армії. З 15. на 16. жовтня будовано попри збурений міст кладку на Стрию і 16. X. в посіданні 130. бриґади вже були узгіря на півночі від місця переходу. Дня 17. X. відступили москалі на Любинці, а опісля через Орів Уличнo в напрямі до Стрия. Дня 18. жовтня угрупувалась 55. дивізія до нападу на Стрий. Дві доби йшла завзята боротьба під Стрием, одначе вже 22. X. ситуація стала дуже критична, бо російські сили напливали від Львова цілими поїздами.

В міжчасі 129. бриґада билася під Дрогобичем і навіть увійшла до цього міста. Але що вона була майже сама, то мусіла завертатись через Доброгостів, аби шукати получення з головною силою. Хоч ця бриґада прекрасно билася, можна було лиш під її ослоною перевести при сумерку відворот. Після його переведення припала групі задача держати дефіле Сколе-Тишовниця, щоби в той спосіб не допустити ворога на боки другої армії і звязати якнайбільше ворожих сил. Від 25. до 28. жовтня занято становище на лінії Корчин-Синевідсько Вижне-Побук-Ключ-Сукіль, а 131-а бригада пробивалась через Болехів проти ворожих сил, які надтягали від Долини. На тому становищі ставила група щораз-то свіжим наступам москалів опір два тижні. Одначе в ночі з 5. на 6. листопада прийшов приказ від групи армії застановити офензиву. І 7. листопада 1914 р., як настала ніч та в ночі на 8-го розпочався марш на простopі Тухолька-Тухля з тим, що Сколе-Святослав-Коростів були ще обсаджені. (Далі буде.)

Економічний огляд.

Українська хроніка.

ПОЛЬСЬКА ПРЕСА ПРО НАШУ КООПЕРАЦІЮ.

Варшавський півофіціяльний „Курер Варшавський" в числі з 26. серпня ц. р. помістив велику статтю п. н. „450 тисяч людей обіймає український кооперативний рух". Є це інтервю з сенатором Павликовським з відповідними коментарями і міркуваннями польського журналіста, що підписався криптонімом Й. Р. Цитуючи цифри з календарця українського кооператора, що його видав РСУК, автор пише: Все те не дрібниця, якщо візьмемо під увагу як сухітничий розвиток загально-польського копер. руху, так і стан поль. посідання у „сх. Малопольщі". Тоді бачите, як упродовж кількох літ тихо, без реклями і комунікатів виросла могутня фінансова величина, величина, що обєднує на тих чи інших ідейних плятформах біля 2 і пів міліона людей (автор множить 450 тисяч через 5 як пересічне число кількости осіб у родині).

Автор передає у дальшому коротку характеристику нашої кооперації, яку в розмові з ним дав сен. Павликовський. Містить вона зміст думок, здебільша відомих читачам української преси. Дещо автор статті переплутав (прим. „Елеґант" — фабрика білля, фабрика свічок „Центросоюз" замість „Керос"). Кінчить автор порівнюючи знов наші кооперативні осяги з „ніклосьцьон і блядосцьон" польської кооперації на зах.-українських землях.

* * *

Польська хроніка.

ПОЛЬЩА, НІМЕЧЧИНА І ФРАНЦІЯ ТА „СХІДНЕ ЛЬОКАРНО". — НЕ ТІЛЬКИ ПОЛІТИЧНІ, АЛЕ Й ГОСПОДАРСЬКІ СЕНЗАЦІЇ.

Як відомо — Польща не хоче анґажуватись активно в найновішій політичній приязни Франції з большевиками, задержуючи самостійну лінію своєї закордонної політики. Наслідок такий, що французька преса від деякого часу повна ревеляцій про „таємний договір" Польщі з Німеччиною. Нас політичний зміст тих ревеляцій на цьому місці не обходить. Та є в них і господарські сензації. Ось „Еко де Парі" обстоює рішучо, що в рямцях польсько-німецького госп. договору міститься теж конвенція **про спільну поміч апровізаційну.** Польща нібито зголилась бути для Німеччини базою сирівців, особливо на випадок війни, як теж достарчати засобів поживи, купуючи в заміну промислові вироби. Очевидно ті вісти (дементовані поляками) не менше хвилюють Францію, як ревеляції про політичні коншахти обох тих сусідів. Чейже саме недостаток сирівців і харчів у Німеччині був найбільшим союзником Франції, що повів її до Версю. Скільки в тому правди, очевидно годі знати. Підписаний на весну ц. р. госп. протокол справді приніс нову еру у взаєминах Польщі з Німеччиною, та закінчив 9-літну митну війну. Хоч щоправда остаточного договору досі не підписано, але тільки труднощів т. зв. трансферу. Німці не можуть дати девіз польським експортерам. І тоді, коли госп. взаємини Польщі з Німеччиною є щораз кращі, то з Францією псуються усе більше. Тисячі польських робітників звільняє Франція з роботи і ті, вертаючи збільшають безробіття у Польщі. Сальдо торг. білянсу є щоправда ще корисне для Польщі, але впало воно кольосально. І так за І. піврік 1934 подає його франц. статистика у висоті 8,072 тис. фр., тоді коли в минулому ще році (І. піврік) було сальдо 41,273 тис. фр. Ґазети принесли вістку про поважну позичку, яку дає Франція Польщі в нагороду за підписання „східного пакту". Це булиб уже більше реальні арґументи, як саме слово „приязнь." Гріш не вперше тут на услугах політичних комбінацій.

Господарські новини з тижня.

ПРОТИ ПІДВИШКИ ОПЛАТ У ЧЕКОВОМУ ОБОРОТІ ПКО

внесли Пром.-Торг. Палати і гоподарські організації протест. Вони жадають покищо не виконувати нових приписів і піддати їх ревізії, бо є вони шкідливі для госп. життя. — Меншість акціонарів **„Жирардова"** основала свій синдикат при варш. Пром.-Торг. Палаті. — Під натиском уряду має на днях **подешевіти нафта.** Страту нафтових підприємств з цього приводу винагородить у великій мірі обниження залізн. тарифи при перевозі ропи і нафтових перетворів, як теж редукція консумційного податку. — Неабияку сензацію викликало в Польщі впровадження судового надзору над майном найбільшого маґната на Шлеську, німецького діяча **князя Плесса.** Причиною судового надзору 11-міліонові податкові залеглости, які вже мають свою історію. — Польський уряд — як подає „Польска Господарча" — готовить виконавчий розпорядок до закону про розпізнавчі знаки для краєвих виробів. Для клясифікації товарів буде покликана спец. комісія. — Опублікований тепер **білянс торговлі із СРСР** приносить активне сальдо в користь Польщі на 15.6 міл. зол. Головним експ. артикулом її є гутничі вироби. — Дир. Союзу цукроварень у Польщі Ян Івасевич повернув з довгої подорожі **по Сов. Росії й Україні** та заповідає видання незабаром великої публікації про господарський і суспільний вигляд СРСР. Він був між іншим у Харкові і Києві, оглянув докладно Дніпрокомбінат і зібрав дуже великі матеріяли.

Світова хроніка.

ЕКОНОМІЧНА ПРОГРАМА НІМЕЧЧИНИ У СВІТЛІ ПРОМОВИ Д-РА ШАХТА ПРИ ВІДЧИНЕННІ ТОРГІВ У ЛИПСЬКУ.

Традиційні осінні торги в Липську відчинив цього року през. держ. банку Німеччини і провідник госп. міністерства д-р Шахт. Велику його промову можна у найбільшому скороченні представити ось-як: світова торговля мусить зле функціонувати, коли третій з черги великою у світ. торговлі державі, якою є Німеччина, відбирають постійно можливість існування. Причиною нового обмеження трансферу не є реалізована програма боротьби з безробіттям, а господарська політика великодержав. Вони ведуть боротьбу з німецьким експортом, вони не дають платити Німеччині старих довгів і змушують її до самовистарчальности. Бойкот німецьких товарів ранить також австралійських продуцентів вовни чи америк. плянтаторів бавовни, ткачів у Рубо (Roubaix і Ленкашір, шкотських рибаків і есп. садівників помаранч. Німеччина випрацює методи, аби ввіз погодити з платничими своїми можливостями. Через брак девіз мусить вона подбати за краєві сирівці і форсувати вивіз, хоч не шляхом демпінгу. Рецепти, які нам дає закордон, відкидаємо. Дефляція тільки зменшує світову торговлю. Девальвація марки є для Німеччини неможлив[illegible] тому, що вона збільшила би її тягар загран. довгів, що цілістю визначені є в чужій валюті. — Французька преса приняла з вдоволенням ці заяви Шахта, заявляючи, що вона ділає успокоююче на заграницю. Не є це, мовляв, якась радикальна програма (йде особливо про відкинення девальвації), якаб ще більше шкодила господарству світа.

ГОСПОДАРСЬКЕ ПОЛОЖЕННЯ ЖИДІВ. — НАРІКАННЯ НА КООПЕРАЦІЮ.

На світовій жидівській конференції виголосив Я. Лещинський реферат про госп. положення жидів. Він заявив, що теперішній занепад капіталізму, ізольована господарка, етатизм і відродження середновічних цехів, як теж госп. націоналізм — все те означає катастрофу для жидів. Їх усувають з усіх галузей господарства. Найгірше в Німеччині, де одним потягом пера 60—70 тис. людей засуджених є на голод, еміґрацію і розшуки нової екзистенції. У сх. Европі, в новостворених державах, політичне положення є ліпше ніж у Німеччині, зате господарське ще гірше. Там жиди живуть у крайній нужді і розпуці. Державний капіталізм позбавив там приватну господарку 20—30 проц. промислових оборотів. А що 80 проц. жидів займається там промислом і торговлею, то це означає велику їх павперизацію. Також кооперативи, субвенціоновані урядами забрали 10—15 проц. прив. торговлі. (Прелеґент подав приміри: сіль.-госп. продукти експортували колись з Литви жиди у 80 проц., тепер робить це кооперація. У Польщі 82 проц. експорту масла йде теж через кооперацію). Найгірше те, що уряди байдуже приглядаються деклясуванню жидівського елементу. Державних посад жиди не дістають, кредит дістають християни, з вільних фахів залишилась для жидів медицина й адвокатура, а через те шкідлива концентрація. Молодь без виглядів на завтра (нумерус клявзус). До 55 проц. жидівського населення у Варшаві, Львові, Вильні і т. д. не в силі платити 5 зол. річного релігійно-громадського податку. А що з виїмком Палестини нема інших теренів для поселення, еміґрація теж завмирає.

КРІЗА В СРСР. — НЕВИПЛАТНІСТЬ СОВІТСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.

Коли читаєте радянську пресу, то стрічаєте часто між іншим кепкування з приводу світової крізи, якої, мовляв, не знає „соціялістична країна совітів". Тимчасом усе частіші є там обяви крізи, анальоґічні до обявів у зах. Европі, нагадуючи про обяви господарського хаосу, питомого цій країні. Ось „Економіческая Жізнь" подає, що деталічні обороти в московській торговельній сіті впали в ост. днях на 20—25 проц. Крім того росте кількість невиплатних довжників зпосеред совітських господарських інституцій. Нпр. кооперативна мережа на Україні має у портфелю на 50 міл. протестованих векслів від клієнтів. Серед невиплатних інституцій є великі тресты і дрібні картелі. „Ек. Жізнь" вину за це приписує надмірному ліберальзмові совітських фінансових інституцій і сов. цивільного законодавства, а зменшення оборотів — лихій орґанізації подрібної торговлі.

ЕКОНОМІЧНІ АКТУАЛІЯ.

Міжн. Кооперативний Союз скликає світ. конґрес на 4. п. м. до Льондону. — Франція майже кожного тижня складає святочні заяви, що не буде девальвації франка. В останньому інтервю мін. скарбу Ж. Мартен виказав між іншим уперше арґумент, що здевальвований франк був би зовсім залежний від анг. фунта. — Згідно з інформаціями Ліґи Націй сума видатків на зброєння поодиноких держав у 1933 була вища ніж колинебудь від 1925 р. І так у 1925 р. — 3522 міл. зол. долярів, у 1932 р. — 4158 міл., а в 1933 р. — 4399 міл. Інша таблиця, що спирається на обчисленнях американських, виказує нижчі цифри, але теж 1933 р. є рекордовий. — На основі випрацьованого пляну через спеціяльну комісію відома американська централя для санації госп. життя „Найра" буде зреорґанізована. Підприємства будуть поділені на 4 великі ґрупи, 10—11 дивізій і 22 секцій. Ця сама „Найра" і її провідник ген. Джонсон має великі труднощі. — Страйки в Америці множаться. Саме коли пишемо ці стрічки, має вибухнути ґіґантичний страйк 600 тисяч текстильних робітників.

В. Н—вич.

Пожежа літаків.

ШАНГАЙ, 1. 9. ПАТ. На летовищі у Нан Чанґ, який є осередком китайських летунських сил Чанґ-Кай-Шека повстала пожежа, яка знищила 12 великих бомбових літаків, привезених з Америки. Підозрівають, що пожежа повстала від підпалу. Арештували понад 70 осіб.

САМОГУБСТВО З ПРИЧИНИ ЕМЕРИТУРИ.

ВАШИНҐТОН, 1 9. ПАТ. Ґен. Бішоп, комендант полевої артилерії, якого вчора перенесли на емеритуру з причини лихого стану здоровля, покінчив самогубством. Покійник був комендантом бриґади артилерії підчас боїв над Мозою і в Арґонах підчас світової війни.

ВИБУХИ НАФТИ ЗНИЩИЛИ МІСТО.

БУЕНОС АЙРЕС, 1. 9. ПАТ. У місті Кампана були дальші вибухи нафти. Місто майже зовсім знищене вибухами збірників нафти, які були вівторок і середу. Населення серед переполоху покинуло місто. Наслідком страшної горячі, спричиненої пожежою, вогнева сторожа не могла зльокалізувати вогню.

ІТАЛІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ НА МАНДРІВЦІ.

З Риму повідомляють, нібито в найближчому часі король Емануель відвідає Париж, Льондон, Брюселю, а можливо й Відень. Кажуть теж про гостину президента Франції Лебрена в Римі.

ПЛЕБІСЦИТОВИЙ ТРИБУНАЛ У САРЩИНІ.

САРБРІКЕН, 1. 9. ПАТ. З 1. вересня починає діяльність плебісцитовий трибунал для басейну Сари. Президентом трибуналу іменований проф. Ґалі, італієць. Плебісцитовий трибунал урядуватиме ще рік від хвилини після порішення справи приналежности басейну Сари.

РОЗВЯЗАЛИ ДАНСЬКУ НАЦ. СОЦ. ПАРТІЮ.

КОПЕНГАГЕН, 1. 9. ПАТ. На приказ влади розвязали данську нац. соціялістичну партію.

НОВИНКИ

— На будову Національного Музею вплатили: Український Народний Союз у Н. Джерзі долярів 50; Укр. Національний Хор у Варшаві, чистий дохід з концерту в честь Шевченка 30 зол.; Горняткевичі Одарка і Дамян, замість повідомлень про своє вінчання зол. 30; д-р М. Сірко з Бродів 10 (разом 50 зол.); Незвісний через „Дністер" 7.35, Медична Громада у Львові 10 зол., о. Л. Залужний 10 (разом 65), Фдарка Брикович 5 (разом з ріднею 25 зол.), Д. Мороз 1 (разом 33.80 зол.). Усього зложено по кінець серпня 365.30 зол., а видано з каси Музею 2.218.85 зол. — Управа Національного Музею у Львові, вул. Мохнацького 42, просить памятати про необхідність викінчення будинку зовні пожертвами на конто Національного Музею П. К. О. 153.422.

— Українська хемічна пральня. З днем 1. вересня ц. р. отворено у Львові одиноку українську пральню хемічного чищення „Брін" при вул. Бляхарській ч. 21. Пральня виконує по конкуренційних цінах солідно, дешево і скоро з доставою до дому.

— У фейлетонах о. д-ра Застирця про своячку Ос. Федьковича, Евг. Жураківську, друкованих в останніх числах „Діла", зайшло кілька похибок, які автор просить справити, м. і. rischt не rischt, hegen не siegen. Автор додає, що батько бл. п. Жураківської був залізничим урядовцем і мабуть живе ще на Буковині. Поетка, як видко з двох її фотографій та як оповідали очевидці, була дуже гарною жінкою, що в товаристві визначалася веселістю і дотепом.

— Найновіший збірник народніх пісень, колядок, гагілок, вертепних сцен, переказів, народніх баляд та описів війни зібрав о. д-р Застирець за останніх 25 літ просто з уст народу. Збірник упорядкований повітами та селами і готовий до друку. Може би хто із заможніших українців або кооператив приступив до спілки задля видання того культурного і літературного діла. Зголошуватись: О. д-р Йосиф Застирець, Львів, Косинерська 9.

— В память полеглим у світовій війні. У греко-католицькій церкві св. Варвари у Відні відбудеться 8. ц. м. відкриття і посвячення пропамятної таблиці для полеглих у світовій війні вояків колишніх австрійських полків піхоти ч. 9 (Стрий), 24 (Коломия), 58 (Станиславів) 77 (Самбір) і 95 (Чортків). Хто з колишніх службовців тих полків хотів би взяти репрезентативну участь в тій врочистости, може зголоситися у секретаря комітету Умлявфа (1. Бецирк, Ренгассе 9) або у ем. майора Каміля Клюна (8. Бецирк, Бенгассе 30/16). — Пропамятну таблицю для полеглих з 15. полку піхоти (Тернопіль) відкриють 5. ц. м. у військовому музеї у Відні у звязку з роковинами уродин врх. Карла, переможця над Наполеоном в бою під Асперном, де згаданий полк відзначився.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Коротко і ясно.

Після Жіночого Конгресу в Станиславові наші жінки помітно змінилися, так сказатиб — змужніли. Перше траплялася (хоч і рідко!) розтріпаність і забудькуватість і розсіяність, а тепер не те... В кожній справі надуманість, діловитість, систематичність. Що хоче, скаже — коротко і ясно.

От наприклад — панна Оля...

— Пане редактор! — каже колись тут до мене, — зробіть мені одну прислугу... Але ні. Ви не зробите.

— Прошу дуже. Коли зможу — дуже радо.

— А не будете на мене кричати?..

— Чого маю на вас кричати?

— Або я знаю чого. Але ви тамтого разу кричали.

— Кричав? За що?

— Не кричали, але буркнули на мене.

— Припустім... Отже в чім річ?

— Пане редактор!.. Ні, я таки боюся. Ви мені того не зробите...

— А чи це таке тяжке?

— Зовсім легке.

— Ну, то кажіть.

— А дайте слово, що не будете злоститися...

— Слово даю, що не буду.

— А як будете.

— Панно Олю. Яж вам дав слово, а ви не вірите. Кажіть уже раз, бо направду взлощуся.

— А бачите! Я ще не зачала, а ви вже злі.

— Ще не злий, але можу бути

— То я не скажу.

— Не кажіть. Я на тім не трачу

Панна Оля надула губи і відвернула голову. Мовляв: скінчила зі мною раз на все.

Я взявся за свою роботу і похилив голову над скриптом.

— Пане редактор! — понеслася благальна просьба. — Чого ви на мене злоститеся?

— Я? На вас? Ані мені сниться. То ви на мене злі.

— Бо певно...

— Що певно?

— Не хочете мені зробити того, що вас прошу.

— Хочу, направду хочу, але... не знаю досі, що це має бути!

Панна Оля рішилася:

— Скажу. Все одно, чи будете гніватися, чи ні... Пане редактор..., Але... не відмовите?..

— Ні, тільки кажіть.

— В „Ділі" було оголошення. Може два дні тому, може більше. Я дуже-дуже прошу довідатися хто це оголошення дав. Тільки не думайте, що то для мене. Просила мене одна знайома... Дуже вас прошу, довідайтеся... Я знаю, що вам це не тяжко, а вона буде дуже вдячна.

Виповіла цю довгу промову одним віддихом і замовкла.

— Панно Олю, пощож було аж такого великого вступу! Така легка річ. Прошу дуже... Але... але, яке це оголошення?

— Оголошення? Зараз... То про... чекайте, зараз... Ну... бодай то біда...: Гм... Що то таке було... А то з мене... Забула: Направду не самятаю... Але я довідаюся і завтра вам скажу...

Галактіон Чіпка.

— Антропольогічні досліди над караїмами. Італійська наукова експедиція під проводом проф. Джіні переводила, як відомо, антропольогічні досліди над невеличким племенем караїмів, що живе в Галичі та сусідньому селі Залукві а також біля Луцька. Товмачем при експедиції є стриянин Фрайліхман, що студіює в Італії. В часі свого 9-дневного побуту в Галичі вчені перевели досліди над складом крови, будовою тіла, умовим розвитком та умовинами розмножування. На 130 караїмів, що живуть в Галичі та Залукві, експедиція прослідила 90 осіб. Досліди виказали, що караїми є арменоїдального походження з домішкою монгольських прикмет. Комісія переїхала тепер до Луцька, а звідсіль удасться до Вильна і на Литву. Досі проф. Джіні переводив антропольогічні досліди в північній Африці, Єгипті, Палестині і в Південній Америці.

— Проти жебранини дітей. Міністерство внутрішніх справ управильнило обіжником до адміністраційної влади справу поборювання жебранини дітей, що шириться щораз більше. Причиною цього зросту є між іншим боротьба, ведена з жебраниною дорослих, які, щоб уникнути карні репресії, намовляють дітей до жебранини. Міністерство наказало, щоби влада звертала пильну увагу на жебраків дітей і карала старших людей, що приневолюють дітей до жебранини.

— Стріляли до читальні. В часі аматорської вистави в читальні „Просвіти" в Болеховичах пов. Дрогобич хтось стрілив з вулиці крізь вікно двічі з револьвера і ранив 30-літну Настю Йосифів та 20-літнього Миколу Путина. Публика покинула серед переполоху салю і виставу перервано. Раненних відставлено до шпиталю. Кажуть, що стріляли комуністи.

— Львівська хроніка. Поліцай арештував на Ринку Ів. Франкевича, який хотів продати пса, що його вкрав у Бачевського. Пес варта 50 зол., та злодій хотів продати його за 50 сот.— При ремонті скарбової палати при пл. Цловій впав з руштування 43-літний робітник Йосиф Амрншин і поранився. — В Міській Касі Ощадности злодій вкрав Едм. Кухарському портфель із 650 зол. і векслів на 500 зол.

— Ізоляторія в Яворові. У звязку з пошестю плямистого тифу, який шириться по селах яворівського повіту, управа міста Яворова рішила переробити один міський будинок на ізоляторію для хорих. Перебудова потреває коло трьох тижнів.

— Краєва хроніка. На залізничому двірці в Раві Руській згинув 6-літній Роман Горечи, привалений бальком. — В Ольшаниці пов. Товмач убито підчас родинної сварки господаря Василя Боднара. — На шляху між Підзамчем і Борщовичами впав через неосторожність під колеса потягу і згинув Федір Хрістюс, 23-літній болгарин, що займався огородництвом біля Кривчич.

— Згинула під колесами поїзду. На залізничій стації в Золочеві 34-літня Берта Рабнер, що відпроваджувала свою маму, хотіла вискочити з вагону, коли поїзд уже рушив. Впала під колеса, які перерізали її на половину.

— Страшне душогубство. В Топільнику пов. Калуш два брати Ганьчуки жили в незгоді з причини маєтку, одідиченого по родичах. У невзгодинах брали участь також їхні жінки.

Перед кількома днями сварка перенеслася на поле. Іван Ганьчук побачивши в ночі на своїм полі братову Анну, кинувся на неї зі сокирою і порубав їй голову на хамуз. Опісля рубав її ще на землі по цілому тілі, а вкінці подоптав трупа ногами. Ганьчука арештовано.

— **Смерть у вогні.** Над Ясеновом Гор. перейшла в пятницю велика хуртовина. Злива знищила дорогу на шляху Косів-Жабе на просторі кількох км. Підчас хуртовини грім ударив в одну хату в Тарнавиці. Хата згоріла, а в ній Анна Малецька, яку пожежа заскочила в сні.

— **Де був осідок первісного чоловіка?** На конгресі географів у Варшаві проф. Флер з Манчестру виголосив реферат про осідок первісного чоловіка. Тезі, що колискою людської раси є високорівні середущої Азії, прелеґент протиставив власну гіпотезу, що первісним осідком роду гомо сапієнс була територія, що находиться між підзворотниковими лісами північної Африки. На цій території знайдено найбільшу кількість кремінних предметів. Раса, що замешкувала ті сторони, була довгоголова і не муринська. Звідтіль довгоголові розійшлися на східні береги Африки, дісталися крізь Ґібральтар до західної Европи і врешті знайшлися в південно-західній Азії, доходячи крізь Індії до Сундайських островів та Австралії. Згодом дісталися до північної Америки та Бразилії.

— **Загадочна пригода Гітлера.** „Еко де Парі“ довідується з Берліна, що відвідуючи виставу в Кельні, канцлер Гітлер мало не стався жертвою смертельного випадку. Біля одного звільону впала біля канцлера зі значної висоти гасниця. Апарат розбився і з нього почала видобуватися теч. В окруженні Гітлера настало збентеження, тільки канцлер не тратив холоднокровности. Цей випадок німецька преса промовчала.

—o—

✝ ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Володимир Корнич-Ясеницький, емеритований радник вищого краєвого суду в Чернівцях, потім адвокат і член основник усіх черновецьких українських установ помер дня 31. серпня ц. р. в Чернівцях у 91-шому році життя. Похорони відбудуться в неділю 2. вересня. В. Й. П.

—o—

СПОРТ.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ.

Атракційні змагання за мистецтво Округової Лиґи між повищими дружинами відбудуться 2. вересня в год. 4. (16.) на грищі Погоні. Попередять змагання молодших дружин.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 2. IX. год. 7·30 веч. „Дівчата в однострюх“.

Понеділок, 3. IX. год. 7·30 веч. „Товаріщ“.

Театр Ріжнородностей.

Неділя, 2. IX. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла.“

Понеділок, 3. IX. год. 7·30 веч. „Той який змінив прізвище“.

Цирк Становських (вул. Педчинська, біля тенісового корту).

У неділю по дві вистави, в год. 4-ій попол. і 8·15 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Маркіза Йорісака.“ (Битва).

АТЛЯНТІК: „Люди в білих одягах“.

ВАНДА: „Жебрак з Багдаду“ і ревія.

КАСІНО: „Сини пустині“ (Фліп і Флап).

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі“ (віденська комедія), „Баль білих діжечок“ (із Містенґет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Останній з Ґоловевих“ (на осн. Всев. Ґаршіна) та ревія.

МІРАЖ: „Ярмарок серць“.

МУЗА: „Сьогодні живемо!“

ПАН: „Здобути тебе мушу“ і додатки.

ПАЛЯС: „Цілуй ще раз“.

ПАСАЖ: „Тайний детектив“ і ревія

РАЙ: „Олівер Твіст“.

СВІТ: „Ніч кохання“ (Джозе Мохіка), „Вязень із Каєни“.

СОНЦЕ: „Острів пропавших душ“ і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Серце волоцюги“ і ревія „Весела Циганерія“.

ХИМЕРА: „Жінка під контролею“.

УТІХА: „Дама з жіночого клюбу“ та ревія.

Закордонне радіо.

Неділя, 2. вересня 1934.

Відень (505,8) 11·20 Концерт, **Прага** (470,2) 7·00 Концерт, 16·00 Військова музика, **Копенгаген** (255,1) 12·00, 16·00, 22·00 Концерт, **Париж** (1649) 22·30 Танкова музика. **Штрасбург** (1830) 18·30 Популярна музика, **Гільверзум** (1875) 19·55 Концерт, **Берлін** (356,7) 20·00 Концерт, 21·10 Легка музика, **Ляйпціґ** (382,2) 16·00 Концерт, **Мінхен** (405,4) 12·00 Військ. музика, **Букарешт** (365) 13·40, 17·00 Легка музика, **Будапешт** (549,5) 12·30 Концерт, 19·35 Фільмова музика, **Міляно** (368,6) 17·15 Легка музика, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт.

Понеділок, 3. вересня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·20 Концерт, 19·00 „Аіда“ оп. Верді, **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, **Прага** (470,2) 11·05 Сальонова орхестра, **Париж** (1649) 20·45 Симфонічний концерт, **Білгород** (439,8) 18·00 Пісеньки, 20·30 Опера, **Берлін** (356,7) 17·30 Танкова музика, 18·30 Музика 18-го ст. **Гамбург** (331,9) 21·00 „Івась і Гануся“ оп. Ґумпердінка, **Будапешт** (549,5) 12·05 Циг. музика, 20·10 Спів, **Міляно** (368,6) 13·00 Тріо, 22·00 Камер. музика, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інстр. концерт.

Львівське радіо.

Неділя, 2. вересня 1934.

9·00 Ранішня авдиція, 10·05 Богослуження, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольогічні вісти, 12·05 Сільва рерум, 12·10 Театральний огляд, 12·15 Музичний поранок, 13·00 Відчит, 13·15 Концерт, 14·00 Легка музика, 15·00 Хліборобська гутірка, 15·15 Пісні, 15·25 Огляд хліборобських ринків, 15·45 Хліборобська скринка, 16·00 Рецитації, 16·20 Фортепіян, 16·45 Оповідання для дітей, 17·00 Танкова музика, 17·50 Книжка і знання, 18·00 „Перстень великої дами“ — трагедія, 18·45 Життя молоді, 19·00 Легка музика, 19·45 Програма на черговий день, 19·50 Актуальний фейлетон, 20·00 Популярний концерт, 20·45 Вечірний денник, 20·55 Як працюємо в Польщі, 21·00 На веселій львівській хвилі, 21·45 Спортові вісти, 22·00 Поштова скринка 22·15 Концерт, 22·30, 23·05 Танкова музика.

Понеділок, 3. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·40 Програма „Веселої Трійки“, 7·50 Рекламовий концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт сальонової музики, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Симфонічна музика Баха (гр. пл.), 15·30 Експортові вістки, 15·35 Економічні вістки, біржа, 15·45 Година легкої музики, пісоньки, 16·45 Наука німецької мови, 17·00 Фортепяновий ресіталь, 17·25 Що це таке школа на міру?, 17·35 Оп. арії в вик. А. Вісьневського в супр. фортепяну, 17·50 Природнича балачка, 18·00 Сільва рерум і мистецьке життя, 18·05 Довбуш, трембіти (фейл.), 18·15 Легка музика з гр. пл. 18·45 Муз. загадки для дітей, 19·30 Лік на довговічність (фейл.), 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 Легка музика, пісоньки, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт симф. орхестри, 21·45 Расизм у світлі сучас. науки, 22·00 Рекламовий концерт, 22·15, 23·05 Концерт орхестри мандолінистів.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.18—5·19 зол.

Німецькі марки 197·00—202·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 172·30—172·80, фунти стерлінґи 26·45—26·55, австр. шилінґи 98·50-100·—, чеські корони 21·75-22·00, рум. леви 39·00—41·00.

Золото: Доляри 8·92—8·95, Франки фр. 34·60—34·80 Дукати 82·30—82·70, Корони 36·30—36·80, Рублі 45·00—46·00.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20, Ліри італ. 45·50—46·50.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від до	від до
Ячмінь двір.	15·55—15·75	
Ячмінь на живо	14·75—15·00	16·00—16·25

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Маслосоюз устійнив дефінітивні ціни на час від 20. до 31. серпня ц. р. по 1·80 зол. за 1 кг. масла.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 1. вересня ц. р. з приводу стриманої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

		льоко Львів.
1 л.	молока	0·14 зол
1 л.	сметани	0·60 „
1 к.	яєць	2·40 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло стримана, попит легко ожинлений, на молоко і сметану знижкова, на яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 3. вересня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомисарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Ґловацького 23):

Курята	пріма	за 1 кг.	0·90	зол.
Кури	I кляса	„	0·85	„
„	II „	„	0·65	„
Пантарки	пріма	„	0·95	„
Качки	I кляса	„	0·80	„
„	II „	„	0·65	„
Індики	I „	„	0·95	„
„	II „	„	0·75	„

Тенденція спокійна.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КЛІМАТИЧНОГО оздоровища на осінь і зиму нема над Дору, — а солідиішого, стараннішого, дешевшого пансіону ніж „Малява“. 222 2—5

МУРОВАНІ ОФІЦИНИ, евентуально шопу і город винайме кооператива при вулиці Короля Лішинського 23. Відповідне приміщення для промислово-торговельного підприємства. Інформації на місці, година 18—20. 228 2—2

„РАЙ ДИТИНИ“, Львів, Рутовського 1., поручає дитячі убрання, плащики і приписові шкільні мундурки. Ціни кріпові. Замовлення виконується в 24 год. 193 3—3

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ І. Гіршпрунґа Личаківська 34, телефон 26-78. Вписи на однорічний торговельний курс, як також пятимісячний курс книговодства враз із писанням на машинах і стенографією відбуваються щодня від год. 10—12 і від 4 - 6. 24/22 5—6

ДВІ ВЕЛИКІ КІМНАТИ, передпокій, кухня, повний комфорт, полудне, перший поверх, без податку. Тарновського 43. Оглядати тільки 5—6. 237 2—2

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшие Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт“, Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 21—?

ДВА покої, кухня, комфорт, для урядника або емерита, винайму. Гольдмана 15. 248 1—1

ЖІНОЧА ПРОМИСЛОВА КООПЕРАТИВА „ТРУД“ у Львові, Ринок ч. 39 уладжує двомісячні **курси: 1. Крою і шиття суконь** від 1. X., учить п. Еля Олесницька. **2. Крою і шиття білля** від 1. X., учить п. Оля Возняк, **3. Модиярства** учить п. Міка Дрогомірецька. **4. Ручного трикотарства** від 1. X., учить п. Клявда Кордуба. **5. Куховарства і домашнього господарства** від 15. IX., учить п. Ольга Пеленська - Ліщинська. Зголошення особисті і письменні приймає управа „Труду“, Львів, Ринок ч. 39. I. пов. 223 1—2

АНГЛІЙСЬКОГО, французького, німецького, Академічна 10, I. п., III. сходи. Найновіша метода, скоро, д. дешево. Поодинокі і збірні лекції (3—5). Для початкуючих і заавансованих. 247 1—1

ПЕРШОРЯДНА КРАВЧИНЯ шукає шиття по домах. Зголошення РОБІТНЯ ФУТЕР, Домініканська 4.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“ Львів, Ринок 10.